3

418

CLARISSIMO VIRO,

PIO SACERDOTI,

D.D. PETRO GUILHOMAUD,

INSIGNIS ECCLESIÆ PICTAVIENSIS,

DEO

SUB INVOCATIONE S. HYLARII MAGNI CONSECRATÆ,

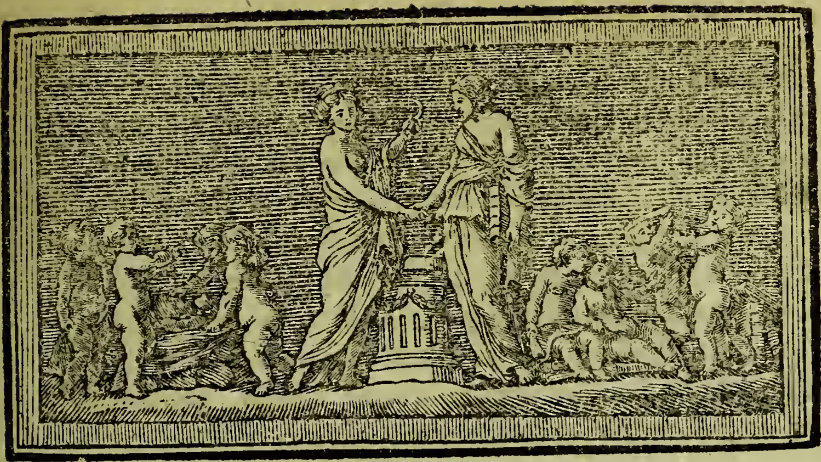
CANONICO,

AVUNCULO CARISSIMO,

IN VENERATIONIS ET GRATI ANIMI MEMORIAM

DICAT, VOVET, CONSECRAT

P. REBEYROL.

DISSERTATIO
ANATOMICO - CHIRURGICA.

De Cannula è gummi elaſtico per nares immittendâ, ut, faucibus impeditis, alimenta & medicamina in œſophagum ingerantur.

Quidquid vivit ali debet : huic legi pariter omne animal, omnis planta ſubjicitur ; nec ab eâ magis immunis homo fuit, qui, quoad corpus, eodem modo, ac brutæ pecudes, naſcitur, vivit, & moritur. Singulo momento ipſâ vi vitæ non fluida tantùm avolant, ſed ipſa ſolida conſumuntur : duriſſimas etiam corporis humani partes, oſſa, à reſolutione lentâ ſua non defendit firmitas : undè neceſſe fuit ut perpetuæ jac-

turæ perpetuâ reparatione provideretur; quod quidem præſtat nutritio. Alimenta enim in os aſſumpta, per œſophagum deglutita, in ventriculum recepta, ibidem, ut & in inteſtinis, affuſâ bile & immixto ſucco Pancreatico, in pultem mutantur, ex quâ chylus exprimitur mox in ſanguinem, ac deindè in noſtrammet ſubſtantiam vertendus. Quæ ſi duæ functiones aliquâ de cauſâ plùs minùsve lædantur, languent exhauſto robore vires, & ſi penitùs tollantur, funus imminet ineluctabile. De naturali Deglutitione impeditâ, mediiſque tunc uſurpandis dicturi, partium anatomiam breviter tantùm, & quantùm ad propoſitum ſufficiet exponemus.

EX ANATOMIA.

Os in duo cava dividitur; anterius nempè, quod oris præcipuè nomen retinet, & poſterius fauces, ſeu Pharyngem dictum. Utrumque cavum ſepto medio mobili, pendulo palati velo, ſeparatur. In ore anteriori conſiderantur genæ, dentes, gingivæ, labia, multiplices glandulæ, ac demùm lingua quæ, cùm ſit præcipuum deglutitionis organum, ſola nobis conſideranda venit.

Lingua, corpus molle & muſculoſum, in medio arcûs maxillæ inferioris ponitur: in baſim, corpus, & apicem dividitur: facies altera ſuperior, inferior altera: margines duo dextrum ſiniſtrumque latus occupant: membranâ cooperitur oris membranæ continuâ, quæ à vicinis partibus ad eamdem reflexa quædam veluti ligamenta efficit, quibus iiſdem partibus adhæret: fibris muſcularibus internis & externis conflatur: internæ muſculum lingualem conſtituunt, externæ à *genio*, *ſtylo*, & *hyo-gloſſis* oriuntur, quibus nonnulli *milo-gloſſum* addunt.

Ut deglutiantur alimenta, elevatur baſis linguæ, ad palatum adprimitur, ciboſque verſus fauces exprimit: tùm retrorsùm ducta, impellit epiglottidem quæ inverſa claudit aditum ad laryngem, & pontis officio fungitur, quo cibi ad œſophagum detruduntur. Nec parùm quoque huic functioni favet palati velum quod ab oſſeo palato ortum, inter nares & iſthmum faucium propendet, & ita muſculis dirigitur ut, modò cavitates poſteriores narium penitùs claudat, modò os anterius à poſteriori ſeparet, modò utramque viam liberam relinquat: muſculi enim elevatores depreſſoreſque diverſimodè agunt, prout cibi ingerendi ſunt, aut aëri in laryngem aditus permittendus eſt.

Os poſterius, ſive pharynx dicitur cavea ſuperiùs cuneata, in medio lata, inferiùs anguſtior. Interior membrana, oris & narium membranæ continua, glandulis ſeu mucoſis folliculis ſcatet quæ ſpiſſiorem ſalivam lubricandis partibus idoneam evomunt. Hanc undique membranam circumeunt, ſeu potiùs ipſum pharyngis textum conſtituunt fibræ muſculares quæ, undecumque oriantur, poſteriùs in lineam tendineam coeunt à parte pharyngis ſuperiore ad œſophagum uſque protenſam. Numeroſiſſimi illi fibrarum faſciculi varia pro variâ inſertione ſeu directione nomina ſortiti fuerunt: ſed ad tres claſſes commodiùs reducuntur, quarum ſuperior *Stylo*, *Palato*, *Pterigo*, *Buccinato*, & *Gloſſo-Pharyngeos* muſculos complectitur: ſecundam conſtituunt *Syndeſmo*, & duo *Cerato-Pharyngei*; tertiam verò *Thyro*, & *Crico-Pharyngei*, qui ab iiſdem cartilaginibus oriuntur. Ex iis muſculis nullus pharyngem dilatat, qui ſatis abundè ipſiſmet alimentis expanditur; omnes contra ejus cavum conſtringunt, undè in tres conſtrictores, ſu-

periorem nempe, medium, & inferiorem à quibuſdam dividuntur. Pone muſculos undiquè laxa tela celluloſa apponitur, quæ fauces dilatatu faciliores, & cuilibet corpori recipiendo aptiores efficit.

Plures in pharynge cavitates hiant: inferiùs ſcilicet & anteriùs glottis, quæ ad laryngem ducit: à parte nempe mediâ & poſteriori cartilaginis thyroïdeæ ad anteriorem cartilaginum arytenoïdum partem duo hinc indè protenduntur ligamenta, inter quæ rima dehiſcit oblonga, anteriùs ſtrictior, poſteriùs latior. Secundum hanc rimam ſiniſtrorsùm & dextrorsùm, inter ſuperiora & inferiora ligamenta, duæ adhuc ſatis profundæ reperiuntur caveæ, ſinus ſeu ventriculi laryngis nuncupatæ. Clauditur glottis cartilagine, à ſitu, epiglottide dictâ: lingulæ formam habet, à thyroïdeâ cartilagine oritur; ſuperior ejus facies convexa ad linguæ baſim, inferior concava ad glottidem reſpondet. Paulò poſteriùs alia reperitur cavitas, quæ pro pharyngis continuatione, aut œſophagi initio pariter haberi poteſt. Superiùs animadvertuntur tubarum Euſtachii, & poſteriora narium orificia.

Cavitates naſales conſtituunt oſſa maxillaria, palati, naſi, unguis, ethmoïdes, ſphenoïdes, vomer, & turbinata inferiora: membranâ veſtiuntur molli & fungosâ, exteriùs albicanti, interiùs rubrâ, vaſis ſanguineis, nervis, glanduliſque infarctâ, oſſibus cartilaginibuſque firmiter adhærenti, quæ pituitaria, ſeu Schneiderii membrana vocatur. In tres meatus dividi poſſunt quorum inferior tantùm ad fauces penetrat, ideòque ſolus hìc conſiderandus: paries ejus inferior parte palatinâ oſſis maxillaris, & oſſis palati quadratâ parte formatur: ad exteriorem parietem confert eorumdem oſſium proceſſus aſcendens: interiorem conficiunt vomer, lamella deſcendens

oſſis ethmoïdei, & cartilago narium intermedia: ſuperiùs propendet os turbinatum inferius. Canalis indè naſcitur ſat patulus initio, deindè gracileſcens, poſticè latior, ubique lubricus, & facilè permeabilis; quo utuntur præſtigiatores foranei, ut longioribus clavis hùc velut in partes continuas & ſenſibiles abſque dolore adactis, ſtupidi vulgi admirationem ſubripiant: hâc, meliori conſilio, varia ut variis morbis ſuccurratur inſtrumenta immittit ſagax Chirurgi induſtria: hâc alimenta & medicamina, ore impedito, in fauces ingerenda proponimus.

È CHIRURGIA.

Variis de cauſis ita coarctari aut impediri poteſt aditus ad œſophagum, ut nulla in eum, viâ naturali, alimenta pervenire queant. Tonſillæ quandoque mirum in modum intumeſcunt, & penitùs præcludunt fauces: lingua nonnunquam tam immani mole creſcit, ut oris cavitatem omninò repleat: modò contractione muſculorum convulſivâ ſibimet applicati dentes nullâ vi dimoveri poſſunt, modò paralyſi laborantes muſculi deglutitionis debitis motibus exercendis impares fiunt: externis quoque læſionibus idem in infortunium incidere poteſt æger: ſive enim inſtrumento ſecanti ſibimet ipſi jugulum malè conſcius confodere tentaverit, ſive ſclopeto in os adacto promptiorem quæſierit necem, fieri poteſt ut vulneris hiatu ingeſta protinùs exeant, aut tumefactione mox ſubſequenti omnis in œſophagum prohibeatur aditus. His omnibus in caſibus, ſi morbo ipſo non occubuerit æger, certè quidem ipſum inediâ conſumi neceſſe eſt, niſi alimentis alia detegatur via quibus vita prorogetur, uſquedùm naturalis patefiat aditus.

Hinc Clariſſ. D. Littre D. M. Pariſienſis plurima tentavit experimenta ut liquor in œſophagum ingerendus per nares immediatè infunderetur, ſed non utiquè proſpero ſucceſſu: liquor enim ſic ingeſtus non in pharyngem potiùs quàm in laryngem deſcendit, & quidem id ex ipſâ glottidis diſpoſitione neceſſario conſequitur, quæ, ceſſante omni actione, ſemper aperta remanet: item epiglottis (naturale, tempore dato, glottidis operculum) pone linguæ baſim ſemper erecta, tunc tantùm rimam laryngis claudit, cum muſculis deglutitioni dicatis deprimitur; atqui certè ingeſtione propoſitâ ejus functionis organa neutiquam ſollicitantur, nulli contrahuntur muſculi, partes in ſitu naturali remanent, liquor igitur undequaque diſpergitur, & quantulacumque portio in rimam ſubrepſerit, mox ingruit tuſſis, convulſio, ſuffocatio, mors ipſa, niſi exquiſitiſſimæ ſenſibilitatis organum mox ſalutari conatu liberetur. Quid? ſi cogitaveris pulmones jam ingurgitatos tuſſi repetitâ concuti & vehementer labefactari, ægrumque tunc extenuatum & viribus exhauſtum vix ac ne vix quidem tantos conatus toleraturum, ut fatetur auctor ipſe, qui duas malè tentati auxilii victimas occubuiſſe teſtatur?

Tutior ergò quærenda remanebat medicina quam primus excogitavit ſpectatiſſimus Magiſter D. Libouton, Chirurgus Atrebatenſis. Prædictæ methodi pericula, & imperioſam ægrum nutriendi neceſſitatem attentè ſecum reputans, id operæ pretium fore duxit, ſi alimenta in œſophagum immediatè deducerentur; quod ut obtineret, Cannulam recurvam per nares in œſophagum mitti voluit, tùm liquorem, ope ſyringæ, hùc propelli. Sic ad Chirurgi nutum medicamenta & alimenta, uſque dum naturalis redierit deglutitio, immittuntur

tuntur

tuntur, nec timendum eſt, ne ab ineundâ viâ aberrent, gravioraque morbo ipſo procreent accidentia.

Ingenioſam hanc methodum renovavit, aut potiùs, ut ferebat ingenium omnibus Chirurgicis rebus perpoliendis natum, ita correxit & emendavit celeberrimus hujus Collegii Magiſter, Noſocomii Pariſienſis Chirurgus primarius D. Deſault, ut ſibi quaſi propriam vindicaverit; quam ex venerandi præceptoris praxi depromptam, ſic inſtituendam proponimus.

Ægro congruenter & commodè poſito, capiteque firmato, Cannula è gummi elaſtico, idoneæ craſſitudinis, veruculo (*Mandrin*) ſat firmo inſtructa leniter, molliter, & lentè in nares deducitur, uſquedum in œſophagum penetraviſſe judicetur: tum leves hìnc indè motus per aliquod tempus exercentur, ut certò conſtet in pharyngis cavitatem immiſſam fuiſſe (1). Veruculum deindè aufertur, & tubulo ſyringæ ad ejus orificium accommodato, liquor injicitur, parcè primò, ne, ſi Cannulæ inferior extremitas aberraverit, in laryngem penetret, quod ſtatim violentâ tuſſi innoteſcet: poſteà largiùs devolvitur liquor: Cannula tandem intromiſſa retinetur & infixa remanet, ut, quoties neceſſe fuerit, cibi de novo ingerantur.

Quantùm valeat hæc praxis ſolâ quidem expoſitione ſatis abundè comprobatur, ſed ne aliquid remaneat dubii, & ut nova etiam experientiâ accedat auctoritas, nonnullas in medium proferemus obſervationes, quas publici juris fieri, pro

(1) Semel evenit, præſente Clar. D. Deſault, ut Cannula in laryngem intromiſſa fuerit: indè tuſſis convulſiva, quæ, ſublatâ causâ, mox ceſſavit: poſteà feliciori tentamine in debitum locum liquor demiſſus fuit.

ſolitâ in ſuos alumnos benignitate, conceſſit libenter Clariſſimus idem Magiſter D. Deſault.

Die 29ª menſis Januarii ann. 1785, ad Noſocomium delatus fuit æger qui novaculâ jugulum ſibi reſolvere tentaverat. dùm retroverſum erat caput, immanis aderat hiatus plagæ quæ pugnum accepiſſet : ſitu idoneo, & aptâ deligatione oræ vulneris ad ſeſe adducebantur, ſed ex nimio ſanguinis profluvio, deficiebant animi, & omni deglutitione impeditâ, in eo erat æger ut mox occumberet, niſi ſupra memoratam methodum induſtriè adhibuiſſet Clariſſ. noſter Præceptor. Hoc medio ad octavum uſque menſis Februarii diem, idoneis & alimentis & medicamentis vita prorogabatur: cùm verò, prioris ſemper propoſiti tenax, promptiorem ſibi mortem conſciſcere arderet, acerrimo furoris æſtu per noctem abreptus, revinctas liberavit manus, & laceratâ deligatione, digitos in vulnus profundiſſimè impulit. Statim ad auxilium adveniens (nam mihi tùm prope hunc ægrum excubitoris cuſtodiſque partes demandatæ fuerant) res, ut potui, ad melius reduxi, ſed nihil conatus profuerunt, & poſtero die aſphyxiâ tentatus obiit.

Menſe Aprili ſubſequentis anni, lignarius faber ſibi pariter violentas intulit manus; pari ſucceſſu uſurpata fuit eadem hæc methodus, ſed putridâ febri correptus æger in furorem incidit, & undecimo die fato functus eſt.

Licet infauſtus fuerit in utroque caſu exitus, nihil indè tamen contrà propoſitam methodum concludi poteſt, cùm ſperatum ſemper effectum ſortita fuerit, & aliâ de cauſâ ægri occubuerint.

Verſus idem tempus dùm in ejuſdem Noſocomii cubiculo Sancti-Caroli dicto rem chirurgicam facerem, accerſitus fui

ad ægrum putridâ febri laborantem qui nihil ſorbere poterat. Obicem in faucibus ab externâ cauſâ ſuſpicabantur cuſtodes, ſed re attentiùs perpenſâ, nullus in gutture prominebat tumor, actione ſuâ tantùm orbari videbantur muſculi deglutitionis, ita ut in os aſſumptus liquor per nares reſiliret. Ad ægroti opem advocatus celeberr. D. Deſault, ſtatim cannulam in fauces per narem egit, & ſic urgenti providens neceſſitati, ægrum imminenti morti eripuit.

Menſe Octobri an. 1786, Noſocomium delatus fuit famulus quidam qui, vitæ pertæſus, ſclopeto in os immiſſo, glande plumbeâ ſe ipſum interimere conatus fuerat. Ex pyrii pulveris exploſione horribili rictu diducebantur labia : plumbei in guttur granuli diſperſi fuerant ; nec loqui poterat æger nec deglutire, niſi ſummo conatu & vehementer dolens : mox tumefactio ingraveſcit, inflammatio augetur, & omnis omninò ceſſat abſorbitio. Per nares intromiſſâ Cannulâ, ibique quatuor dies retentâ, novum alimentis medicamentiſque patuit iter ; tum ſubſidente inflammatione, ulceribuſque faucium paululùm deterſis, naturalis reſtaurata fuit deglutitio, & quindecim dierum ſpatio ferè omninò ſanatus è Noſocomio exiit.

Hoc anno, 21â menſis Aprilis die, cincinnator quatuor & viginti annos natus, eodem modo ſibi vitam adimere conatus, in Noſocomium delatus fuit: miſſiones ſanguinis, cataplaſmata, gargariſmi, & alia quæcumque idonea media in uſum venerunt, ſed fruſtrà : nam poſtero die ne guttulam quidem liquidi haurire poterat. Cannulam nari dextræ commiſit celeberr. Magiſter Deſault, quâ vitæ morboque neceſſaria injiciebantur : ſex remanſit dies, quibus elapſis, paulatìm remiſerunt accidentia, faucium aditus alimentis patuit,

& à morbo convaluit æger, quo, ſine felici hoc tentamine, certò certiùs occubuiſſet.

HANC DISSERTATIONEM, Deo juvante, & Præſide M. PETRO-MATHURINO BOTENTUIT LANGLOIS, Artium & Chirurgiæ Magiſtro, Scholarum Moderatore, antiquo Scholæ practicæ Profeſſore, Regiæ Chirurgorum Academiæ Socio, in Supremo Senatu Patrono, tueri conabitur PETRUS REBEYROL, Lemovicenſis, in almâ Univerſitate Bituricenſi Artium Liberalium Magiſter, nuper in Pariſienſi magno Noſocomio, dicto l'Hôtel-Dieu, *Chirurgus internus, Diſſertationis auctor.*

Die Sabbati 30 menſis Junii anno R. S. H. 1787, à ſeſqui-ſecundâ poſt meridiem ad ſeptimam.

PARISIIS,

IN REGIIS CHIRURGORUM SCHOLIS,

PRO ACTU PUBLICO,

ET

MAGISTERII LAUREA

Typis MICHAELIS LAMBERT, Regii Chirurgiæ Collegii, necnon Academiæ Typographi, viâ Cytharéâ.

M. DCC. LXXXVII.